

– Tien veelgestelde vragen –

Op weg naar passend onderwijs

De wet- en regelgeving voor leerlingen met een extra zorgbehoefte is ingewikkeld. De indicatiestelling is eveneens complex, ouders moeten vaak een gecompliceerd traject doorlopen, er zijn veel circuits die niet altijd transparant zijn en de onderlinge afstemming tussen onderwijs en zorg is vaak verre van optimaal. Gevolg: ouders die niet zich niet geholpen voelen en leerlingen die tussen de wal en het schip vallen. Hoog tijd dus voor een grondige aanpassing van de huidige zorgstructuur

1. Waarom is het nodig de huidige zorgstructuur rigoreus op de schop te nemen?

De huidige indicatiestelling is ingewikkeld en de procedures zijn traag. Elk circuit heeft zijn eigen indicatiesysteem, ouders worden vaak van het kastje naar de muur gestuurd. Er is weinig afstemming tussen onderwijs en zorg, waardoor de zorg er uit ziet als een lappendeken. Bovendien staan niet alle scholen open voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, vallen teveel leerlingen tussen de wal en het schip of worden zij ondanks alle voorzieningen niet tijdig geïndiceerd en verloopt de overgang van primair naar voortgezet onderwijs voor teveel zorgleerlingen moeizaam. Gevolg: leerlingen ontwikkelen zich niet goed, vallen voortijdig uit of stromen met een te laag kwalificatieniveau uit. Een grondige evaluatie van de speciale leerlingenzorg in het primair onderwijs heeft deze knelpunten ondubbelzinnig aan het licht gebracht. De resultaten rechtvaardigen dan ook een fundamentele herijking en drastische koerswijziging van de huidige zorgstructuur.

2. Hoe zien de vernieuwingen er op hoofdlijnen uit?

Met de vernieuwing van de zorgstructuur wil de overheid een flexibel en eenvoudig onderwijsaanbod doen voor zorgleerlingen van 4-20 jaar die in het funderend onderwijs verblijven. De verwachting is dat het nieuwe onderwijsstelsel dan beter zal aansluiten bij de behoeften van de leerlingen en wensen van de ouders. De belangrijkste uitgangspunten zijn: deregulering door regionale afspraken over een gevarieerd en flexibel onderwijsaanbod, invoering van zorgplicht voor schoolbesturen, versterking van de positie van ouders, herziening van indicatiestelling, ontwikkeling van transparante routes en één, vraaggestuurd bekostigingssysteem voor onderwijs en zorg.

3. Wat houdt de nieuwe indicatiestelling en het nieuwe bekostigingssysteem in?

Het huidige traject voor indicatiestelling en gewichttoekenning is erg ingewikkeld. Daarom wordt dit traject gewijzigd en sterk vereenvoudigd. Er komen objectieve en betrouwbare criteria en procedures. Alleen leerlingen met ernstige problematiek en onderwijsbeperkingen zullen worden geïndiceerd. Al deze maatregelen moeten een schoolbestuur in staat stellen haar zorgplicht waar te maken.

4. Hoe komt het nieuwe bekostigingssysteem er uit te zien?

Schoolbesturen krijgen in het nieuwe bekostigingssysteem meer ruimte voor het inzetten van budgetten. De aanbodsgerichte bekostiging vervalt. Scholen krijgen de beschikking over twee soorten budgetten: basisbudget en budget dat gebaseerd is op indicatiestelling (zorggewicht). De hoogte van de bekostiging zal niet meer afhankelijk zijn van de plaats waar de leerling onderwijs krijgt. Bij inschrijving van een geïndiceerde leerling ontvangt de school een hogere bekostiging, omdat de leerling een zorggewicht heeft. Lichte problematiek wordt bekostigd uit het basiszorgbudget.

5. Wat betekent 'zorgplicht' in de praktijk?

In de nieuwe zorgstructuur ligt de hoofdverantwoordelijkheid niet meer bij de scholen, maar bij de schoolbesturen: zij krijgen een zorgplicht opgelegd. Schoolbesturen hebben de plicht om voor alle leerlingen een passend arrangement in te richten. Als dit op een bepaalde school niet

lukt, moet het bestuur waaronder de school valt een passend aanbod doen op een andere school, waar het kind kan worden geplaatst. Om dat te kunnen realiseren, zullen scholen onderlinge afspraken moeten maken, zodat ze in de regio voor iedere leerling die zorg nodig heeft passend onderwijs kunnen aanbieden ("zo dichtbij, zo licht, zo vroeg, zo goed en zo kort mogelijk"). Het verschil met de huidige situatie is dat schoolbesturen straks gaan kiezen met wie zij samenwerken, op welke terreinen en met welke intensiteit.

6. Betekent de nieuwe zorgplicht inclusief onderwijs?

Scholen worden niet verplicht om binnen de eigen school alle leerlingen passend onderwijs te bieden. Het kan ook passend zijn om een leerling onderwijs te bieden op een school die gespecialiseerd is om onderwijs en begeleiding te geven voor geïndiceerde leerlingen. De invoering van de nieuwe zorgplicht biedt scholen meer dan in de huidige regelgeving nieuwe kansen en mogelijkheden om allerlei tussenvormen en andere arrangementen te ontwikkelen.

7. Welke consequenties heeft de nieuwe zorgstructuur voor ouders en leerlingen?

Leerlingen hoeven straks maar één indicatietraject te doorlopen en ouders niet langer meer langs scholen te shoppen om hun kind geplaatst te krijgen: zij krijgen bij aanmelding immers een plaatsingsgarantie. Er komen regionale steunpunten waar ouders terecht kunnen voor advies over de schoolkeuze, indicatiestelling en een beoordeling van het aanbod van de school. Ouders zullen in de toekomst een beroep kunnen doen op een geschillencommissie wanneer er verschil van opvatting is tussen ouders en school(bestuur) over het aangeboden onderwijsarrangement. Door al deze maatregelen zal de positie van de ouders aanzienlijk worden versterkt.

8. Gaan de speciale basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs verdwijnen?

Door de invoering van de zorgplicht kan het wettelijk onderscheid tussen reguliere en speciale scholen vervallen. Voor de wet zijn er in de nabije toekomst dus alleen scholen voor basis- en voortgezet onderwijs. Dat betekent echter niet dat scholen voor speciaal onderwijs moeten verdwijnen: er zullen scholen blijven die met hun speciale onderwijsaanbod passend onderwijs aan voornamelijk geïndiceerde leerlingen geven. De hoogte van de bekostiging is dan echter niet meer afhankelijk van de plaats waar de leerling onderwijs krijgt, maar van het soort onderwijs. Voor leerlingen die heel specifieke begeleiding nodig hebben – zoals dove of blinde leerlingen – zullen de huidige scholen die deze begeleiding bieden, blijven bestaan. Scholen voor speciaal onderwijs zullen dus in de toekomst blijven bestaan.

9. Hoe kunnen scholen passende onderwijsarrangementen samenstellen?

Scholen kunnen op verschillende manieren passende zorgarrangementen samenstellen. Een van de mogelijkheden is het zorgarrangement zelf volledig te realiseren. Een andere mogelijkheid is aanvullende ondersteuning in te kopen bij een school, REC, LWOO of PrO met wie de school in de regio samenwerkt. Verder kan een school een samenwerkingsovereenkomst sluiten met een externe zorgverlener of een gespecialiseerde school waarop de leerling met instemming van de ouders wordt geplaatst.

10. Wanneer gaat de nieuwe zorgstructuur in?

De Tweede Kamer heeft de minister groen licht gegeven voor het uitwerken van de plannen die in september 2005 daar zijn ingediend. De uitwerking van deze plannen heeft plaatsgevonden in een samenwerking tussen het ministerie en het georganiseerde onderwijsveld: scholen, schoolbesturen, onderwijsvakbonden ('veldlijn' en ouderorganisaties ('ouderlijn') zijn over de plannen met elkaar in gesprek gegaan over de plannen. Veld- en ouderlijn werden bijeengebracht in de 'kaderlijn' die op 1 juni een inhoudelijke notitie aan de minister heeft voorgelegd. De minister heeft in september jl. de voorstellen in de Tweede Kamer besproken.

De bedoeling is dat het nieuwe wettelijke kader in 2013 van kracht zal zijn en dat schoolbesturen vanaf dat moment binnen dat kader moeten gaan opereren

Wilt u op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen en bijeenkomsten rond passend onderwijs? Kijk dan op www.passendonderwijs.nl.